

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

V prihodnost usmerjeni projekt sodelovanja
INTESYS: Skupaj – podpiranje ranljivih otrok z integriranimi storitvami na področju zgodnjega otroštva
November 2015 – Oktober 2018

1. Kratek opis projekta INTESYS

Kakovostne integrirane storitve na področju zgodnjega otroštva so ključnega pomena za izboljšanje učnega uspeha otrok. Pri najbolj prikrajšanih otrocih lahko kakovostne storitve na področju zgodnjega otroštva izredno veliko pripomorejo k zmanjšanju razkoraka v učnih uspehih. V današnjih razmerah visoka stopnja neenakosti v storitvah na področju zgodnjega otroštva v Evropi močno vpliva na najranljivejše skupine: otroke priseljencev, romske otroke, otroke s posebnimi potrebami, otroke, ki odraščajo v revščini.

Znanstveni članek [Integration and alignment of services including poor and migrant families with young children](#) (Geinger *et al.*, 2015), pripravljen kot izhodišče za Transatlantski forum za inkluzivno zgodnje otroštvo v januarju 2015 (*Transatlantic Forum on Inclusive Early Years*), opisuje trenutno razdrobljenost tovrstnih storitev in »gibanje, ki temu nasprotuje in si prizadeva za integracijo ter povezovanje, ki združuje vzgojo in izobraževanje, predšolske programe, programe za podporo staršem, splošno vzgojo ter vzgojo za otroke s posebnimi potrebami in se s tem odziva na zahteve lokalnih skupnosti glede raznolikosti«.

Projekt INTESYS je namenjen preizkušanju novih pristopov v sistemu storitev na področju zgodnjega otroštva v Evropi, s katerimi želimo otrokom in družinam v ranljivem položaju zagotoviti dostop do kakovostnih storitev, ki bolje povezujejo različne sektorje (vzgojo in izobraževanje, zdravstveno nego, socialno varstvo ipd.), poklice, starostne skupine in upravne ravni.

Projekt INTESYS je zamišljen kot odziv na [Evropski okvir kakovosti](#) na področju zgodnjega otroštva (2014), ki spodbuja integracijo:

- različnih storitev in služb: vzgoje, izobraževanja, zdravstvene nege, socialnega dela, zaposlovanja, kulture, integracije priseljencev;
- različnih služb glede na otrokovo starost: prehod med službami za nerojene otroke/nosečnice, materinsko šolo, jaslimi, vrtci in osnovno šolo;
- sistemov na različnih ravneh javne uprave (na lokalni, regionalni in nacionalni ravni).

Glavni sklopi aktivnosti v okviru projekta so predstavljeni spodaj:

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine. Le-ta odraža samo stališča avtorjev in Komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo podatkov, ki jih vsebujejo.

2. Kratak opis štirih pilotnih projektov INTESYS

Pilotni projekt v bruseljski regiji v Belgiji

Pilotni projekt v Belgiji, ki ga bo koordinirala organizacija VBJK, se bo posvečal pobudam v okviru integriranih storitev v bruseljski regiji. Prek kratkim je v regiji prestolnice Odbor za flamsko in francosko govoreči skupnosti pričel z vlaganji v integracijo različnih storitev. Pilotni projekt v flamskem in francosko govorečem delu bruseljske regije bo gradil na teh poskusih in se posvetil predvsem izzivom, s katerimi se soočajo storitve na področju zgodnjega otroštva.

Belgijski sistem predšolske vzgoje in izobraževanja (flamske in francosko govoreče skupnosti) je razdeljen v dva sistema za otroke do 3. leta starosti in za otroke, starejše od 3 let, čeprav večina vrtcev za otroke med 3. in 6. letom starosti pozna »pripravljalne razrede« za otroke, stare od 2,5 do 3 let. Flamska skupnost v Belgiji je leta 2014 sprejela nov zakon o preventivni podpori družinam. Zakon je namenjen spodbujanju integracije in uskladitve široke palete služb za podporo družinam. Vse več pozornosti se namenja prehodom iz ene oblike varstva v drugo, ki služi kot kazalec za brežhibno usklajenost in uspešno integracijo nujenih storitev.

Trenutni zakonodajni okvir predstavlja pozitiven korak k večji integraciji dela (gl. flamski zakon zgoraj). Odbor flamske skupnosti v Bruslju že dlje podpira idejo integriranih storitev za otroke in družine, ki se uresničuje s projekti, kot je raziskovalno-inovativni projekt za razvoj modela integriranih storitev za družine v bruseljski regiji.¹ S tem želijo poleg sodelovanja staršev okrepiti tudi povezave med storitvami na področju: otroškega varstva (od rojstva do 3. leta starosti), preventivne zdravstvene nege (ambulantni posveti), pobude za podporo staršem, vrtci in druge storitve, ki lahko družinam kakorkoli pomagajo.

Drugo področje, na katerega se pilotni projekt osredotoča, je spodbujanje t. i. »blagih« prehodov, npr. med domom ali otroškim varstvom in vrtcem, vrtcem in šolo, saj ti prehodi ustvarjajo dodatne prepreke za starše in otroke, ki

¹ Flamska skupnost v Bruslju pokriva 30 % bruseljskega prebivalstva.

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine- Le-ta odraža samo stališča avtorjev in Komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo podatkov, ki jih vsebujejo.

živijo v ranljivih razmerah. Poleg tega je zaradi trenutno hitre rasti prebivalstva v najbolj zapostavljenih občinah nekaterim otrokom onemogočen vpis v te storitve, kar ima posledice za kakovost vzgoje (Humblet, 2012). Čeprav je delež otrok, ki obiskujejo vrtec (vanje je vpisanih 95 % bruseljskih otrok med 2,5. in 5. letom starosti), kakovost sistema predšolske vzgoje in izobraževanja ni vedno zadovoljiva v vseh občinah in slabo vpliva na otroke iz ranljivih družbenih skupin. Večja integracija dela lahko pripomore k porušitvi tovrstnih preprek.

Pilotni projekt v okviru projekta INTESYS se posveča vprašanju »blagega« prehoda otrok z različnimi izkušnjami socializacije, otrok, ki govorijo različne jezike, v pripravljane razrede za otroke od 2,5 do 3 let starosti in v *école maternelle* (otroci, stari 3 leta).

Ker prehod k integriranemu sistemu predšolske vzgoje in izobraževanja ni cilj državne politike, bo pilotni projekt bil prva izkušnja s partnerstvom med šolskim sistemom in skupnostnimi storitvami, s čimer želimo:

- razviti skupno razumevanje socialnih in pedagoških potreb otrok med lokalnimi deležniki in akterji ter skupno ozaveščenost o družbeni enakosti pri dostopu do storitev;
- ozavestiti javnost o glavnih težavah in izzivih, ki jih je treba premagati, še posebej vzgojitelje in delavce v otroškem varstvu.

Rezultati bodo pripomogli k integraciji sistemov predšolske vzgoje in izobraževanja ter pomagali odločevalcem, učiteljem in delavcem premagati slabosti razdeljenega sistema za najranljivejše otroke.

Pilotni projekt v deželi Piemont v Italiji

V Italiji bo v kratkem sprejet nov zakon o izobraževanju. Fundacija Compagnia San Paolo je igrala pomembno vlogo pri prizadevanju za enoten sistem predšolske vzgoje in izobraževanja z zagovorniško kampanjo *ZeroSei*.

V Italiji bodo pilotne dejavnosti izvedene v skupini občin na obrobju Torina v deželi Piemont. Glavni cilji pilotnega projekta v Italiji so:

- zagotavljanje integriranih usposabljanj za strokovne delavce in vodstvo služb iz različnih sektorjev na področju zgodnjega otroštva (zdravstvena nega, izobraževanje, socialno varstvo, kultura ipd.), ki se ukvarjajo s prikrajšanimi otroki;
- razvijanje skupnega razumevanja in odgovornosti v lokalnih javnih in zasebnih ustanovah s tem, da jih aktivno vključimo v pripravo usposabljanj, nadzor in spremljanje praks, uporabljenih v storitvah po koncu projekta;
- obveščanje o lokalnih in nacionalnih ukrepih na področju zgodnjega otroštva.

Pilotne dejavnosti v Italiji se bodo pričele z ustanovitvijo lokalnega usmerjevalnega odbora, ki ga bodo sestavljali predstavniki iz javnih in zasebnih ustanov iz različnih sektorjev ter staršev in varuhov. Izdelali bodo popis lokalnih storitev, ki bo služil kot okvir za integracijo vseh poklicnih zmožnosti in družbenih sposobnosti. Ta okvir bo proučil tudi že obstoječa orodja, dokumente in publikacije na lokalni ravni, ki opisujejo razpoložljive storitve, s čimer bo postal tudi uporabno orodje za razvoj ukrepov in odločitev glede storitev na področju zgodnjega otroštva.

O rezultatih popisa in zamislih, zbranih na prvem srečanju usmerjevalnega odbora, se bomo pogovorili na lokalnih okroglih mizah z okoli 60 predstavniki.

Usposabljanje, ki ga bo ustvaril in pripravil lokalni usmerjevalni odbor na podlagi orodij, ki bodo ustvarjeni v okviru projekta INTESYS, bo organizirano za 25 udeležencev, tj. strokovnjake in druge delavce iz različnih sektorjev/storitev ter starše/varuhe. Usposabljanje bomo spremljali in nato ovrednotili spremembe v praksah in izmerili rezultate.

Rezultate usposabljanja v okviru pilotnega projekta bomo predstavili lokalnim ustanovam in regionalnim oblastem. Rezultati pilotnih dejavnosti bodo prispevali k oblikovanju predlogov za ukrepe za integracijo storitev na področju zgodnjega otroštva v deželi Piemont. Ta dejavnost je še posebej pomembna, saj lahko vpliva na trenutno revizijo regionalnih prepisov storitev na področju zgodnjega otroštva.

Pilotni projekt v okrožju Lizbona na Portugalskem

Pilotni projekt na Portugalskem je skupna naloga portugalskih partnerjev: fundacije Calousta Gulbenkiana in Fundacije Age Kana. Projekt bo izveden na določenem območju v občini Lizbona, kjer Fundacija Age Kana od leta 2009 vodi center *Olivais Sul ECD*. Od samega začetka je bil center zamišljen kot izkustveni center, ki bi podpiral

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine. Leta odraža samo stališča avtorjev in Komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo podatkov, ki jih vsebujejo.

mrežo med sabo povezanih centrov za zgodnje otroštvo, ki bi nudili participativne prakse s posebnim poudarkom na ozaveščenosti o multikulturalnosti in medkulturni pedagogiki.

Center *Olivais Sul ECD Centre* zaposluje 15 vzgojiteljev, 19 pomočnikov vzgojiteljev, 1 socialnega delavca, 2 animatorja za popoldansko varstvo ter administrativno osebje in vzdrževalce. Zajema jasli za dojenčke, 6 prostorov za vrtec, 4 prostore za malo šolo, prostore za popoldansko varstvo in mrežo 7 varuhov.

Okoliško prebivalstvo pripada različnim družbenim razredom; v soseski je več javnih stanovanjskih blokov, ki se soočajo s problemoma nizke izobrazbe in nizke usposobljenosti. V nekaterih najrevnejših četrtih v občini prebivajo tudi priseljske družine.

Fundacija Age Kana želi nadgraditi center in uvesti bolj integriran pristop, ki bi okrepil sodelovanje z lokalno skupnostjo in spodbujal tesnejše vezi z drugimi storitvami, ki se ukvarjajo z družinami in otroki (izobraževanje, zdravstvena nega, socialno delo, kultura in prosti čas, pravičnost ...).

Projekt INTESYS bo ta proces omogočil z metodologijo, ki temelji na načelu participacije, in sicer:

- lokalni projektni odbor (na lokalni in občinski ravni) bo sestavljen iz predstavnikov lokalnih deležnikov ter staršev in skrbnikov;
- organizirane bodo okrogle mize z deležniki.
- lokalno popisovanje in diagnostika: popis lokalnih organizacij in dejavnosti, ki podpirajo družine in otroke, za namene ozaveščanja.
- dejavnosti za izboljšanje zmogljivosti in mentorstvo v okviru delovnih skupnosti.

S kazalci in dejavnosti za spremljanje in vrednotenje, ki jih bomo razvili v okviru projekta, bomo zagotovili dosledno zbiranje podatkov v pilotnih državah. Sistem spremljanja procesa in učinkov uporabe orodij bo razvit glede na potrebe projekta.

Med pričakovanimi rezultati so priložnost, da pridobimo praktične smernice glede vpeljave Okvira kakovosti za predšolsko vzgojo in izobraževanje (integrirane storitve); identifikacija ključnih načel in rezultatov projekta INTESYS na podlagi lokalnih in mednarodnih pilotnih projektov, s katerimi bomo lahko določili naslednje korake za širšo vzpostavitev integriranih storitev.

Pilotni projekt v Sloveniji

Pilotni projekt v Sloveniji bo izveden v dveh tradicionalno romskih naseljih z zelo nizkim deležem otrok, vključenih v vrtnice. Vrtci, v katere se vključujejo otroci iz obeh občin, so že poskusili sodelovati s predstavniki lokalnih ustanov, drugimi storitvami, organizacijami in posamezniki, dejavnimi na področju zgodnjega otroštva na različnih ravneh, a le na ravni organizacije lokalnih dogodkov (enkrat ali dvakrat letno; npr. za mednarodni dan Romov) ali ko se je treba odzvati na nujna vprašanja. Pilotni projekt bo gradil na teh izkušnjah in razširil obseg praks, ki bi lahko vodile do boljše integracije storitev, ki se še posebej posvečajo romskim otrokom.

Glede na zelo nizek delež romskih otrok, vključenih v programe predšolske vzgoje, si bo pilotni projekt prizadeval za oblikovanje skupnega razumevanja med različnimi akterji glede pravice vsakega otroka do izobraževanja in pomena kakovostne vzgoje in izobraževanja. Relevantne deležnike iz različnih sektorjev in ravni oblasti bomo povabili k sodelovanju s pomočjo lokalnih okroglih miz in delavnic za usposabljanje ter s tem ustvarili trdnejše vezi, omogočili vzajemno učenje in usklajeno pripomogli k nudenju odzivnih storitev, namenjenih specifičnim potrebam romskih družin.

Glavna cilja pilotnega projekta sta zvišanje deleža romskih otrok v predšolski vzgoji in izobraževanju ter mehčanje prehoda romskih otrok iz vrtca v osnovno šolo.. Naši specifični cilji so:

- ozaveščanje o pomembnosti celostnega pristopa k zadoščanju potreb otrok in družin z nudenjem integriranih storitev s področja zgodnjega otroštva, še posebej pri delu z ranljivimi skupinami, kot je romska skupnost;
- opolnomočenje akterjev v pilotnem projektu, vključno s predstavniki romske skupnosti, pedagogi, socialnimi, zdravstvenimi in administrativnimi delavci ter lokalno oblastjo, za zavzemanje za integrirane storitve s področja zgodnjega otroštva in prakse, ki podpirajo integracijo;

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine- Le-ta odraža samo stališča avtorjev in Komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo podatkov, ki jih vsebujejo.

- določitev izzivov, ki jih je treba premagati, da lahko oblikujemo integriran sistem predšolske vzgoje in izobraževanja na lokalni ravni in predloge za ukrepe glede integracije na lokalni in nacionalni ravni.

3. Konzorcij INTESYS

Konzorcij INTESYS vključuje 9 partnerjev, ki na področje zgodnjega otroštva vnašajo raznoliko strokovno znanje, ki se medsebojno dopolnjuje.

Partner 1: [Fundacija kralja Baudouina](#)

Partner 2: [Fundacija Universal Education](#)

Partner 3: [ISSA – Mednarodno združenje Korak za korakom](#)

Partner 4: [Center za inovacije v zgodnjem otroštvu – VBJK](#)

Partner 5: [Fundacija Compagnia di San Paolo](#)

Partner 6: [Fundacija Emanuele Zancan](#)

Partner 7: [Fundacija Calousta Gulbenkiana](#)

Partner 8: [Fundacija Age Kana](#)

Partner 9: [Pedagoški Inštitut – Razvojno-raziskovalni center pedagoških iniciativ Korak za korakom \(PI-RRCPi KZK\)](#)